

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa W. Ż.
przeciwko Sądowi Rejonowemu w P.
o wynagrodzenie za pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 sierpnia 2024 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Radomiu zawartego w postanowieniu
z dnia 4 kwietnia 2024 r., sygn. akt IV P 191/24,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na
podstawie art. 44¹ § 2 k.p.c.

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

W. Ż. sędzią Sądu Rejonowego w P. złożył pozew przeciwko Sądowi Rejonowemu w P. o zapłatę tytułem wyrównania zaległego wynagrodzenia za okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r.

Powód wytoczył powództwo przed Sądem Rejonowym w Radomiu, tj. sądem właściwym rzeczowo i miejscowo ze względu na miejsce, w którym praca była i jest wykonywana. Sąd Rejonowy w Radomiu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych jest właściwy do rozpoznawania spraw z zakresu prawa pracy z obszaru właściwości Sądu Rejonowego w P.

Postanowieniem z 4 kwietnia 2024 r. (sygn. akt IV P 191/24) Sąd Rejonowy w Grójcu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 44¹ § 2 k.p.c. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Sąd Rejonowy w Radomiu wskazał, że powód W. Ż. jest sędzią Sądu Rejonowego w P., a zatem sądu instancyjnie podlegającego Sądowi Okręgowemu w Radomiu, który jednocześnie byłby sądem właściwym do rozpoznawania ewentualnych środków zaskarżenia od orzeczenia wydanego przez sąd właściwy do rozpoznania niniejszej sprawy - Sąd Rejonowy w Radomiu. W ocenie Sądu Rejonowego w Radomiu, rozpoznanie sprawy sędziego przez sądy tego samego okręgu sądowego - Sąd Rejonowy w Radomiu oraz ewentualnie Sąd Okręgowy w Radomiu, może negatywnie oddziaływać na społeczne postrzeganie tych Sądów jako organów bezstronnych.

Z wyżej zaprezentowanych przyczyn, w ocenie Sądu orzekającego, okoliczności faktyczne niniejszej sprawy skłaniają do wniosku, że dobro wymiaru sprawiedliwości i wzgląd na społeczne postrzeganie Sądu jako bezstronnego może wskazywać na celowość rozpoznawania sprawy przez sąd inny niż Sąd Rejonowy w Radomiu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie jest zasadny.

Zgodnie z regulacją ustrojową do rozpoznania sprawy powoda ze stosunku pracy właściwy jest Sąd Rejonowy w Radomiu, dlatego nie można stwierdzić, że jest to Sąd niewłaściwy ze względu na szczególną regulację z art. 44² k.p.c., wymagającą *ex lege* przekazania sprawy innemu sądowi.

Powstaje pytanie, czy konieczne jest stosowanie art. 44¹ k.p.c., gdyż przepis ten stanowi wyjątek od zasady, zgodnie z którą sprawa powinna być rozpoznana przez sąd miejscowo i rzeczowo właściwy, czyli w tym przypadku Sąd Rejonowy w Radomiu.

Odpowiedź jest negatywna zasadniczo z dwóch przyczyn.

Pierwsza to porządek ustrojowy, który wymaga rozpoznania sprawy przez sąd właściwy, czyli pierwszeństwo mają przepisy o właściwości miejscowej, stąd regulacja z art. 44¹ k.p.c. ma charakter wyjątku.

Regulacja z art. 44¹ k.p.c. stanowi wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) oraz kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tej przyczyny podlega ścisłej wykładni (za ścisłą wykładnią przepisu z tych powodów opowiedziano się także w postanowieniu Sądu Najwyższego: z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20, Legalis oraz z 6 maja 2020 r., IV CO 94/20, Legalis). Pozwala ona zapobiec sytuacjom, gdy rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Do przekazania sprawy do innego sądu może dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo, według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 20 maja 2020 r., I CO 21/20, Legalis). Wymóg istnienia zagrożenia dla dobra wymiaru sprawiedliwości musi być przy tym rozumiany ściśle. Odstępstwo od fundamentalnego prawa do rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo jest zatem możliwe tylko w wyjątkowych przypadkach, kiedy silne względy związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości za takim właśnie przekazaniem przemawiają (zob. T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Wyd. 2, Warszawa 2023). Podstawą zastosowania art. 44¹ k.p.c. nie jest m.in. sytuacja spodziewanego zaistnienia przyczyny wyłączenia sędziego, nawet gdyby zaszła w stosunku do wszystkich sędziów wydziału (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2017 r., IV KO 28/17, OSG 2018, Nr 1, poz. 3). Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał pogląd, że o konieczności przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, o którym mowa w art. 44¹ k.p.c., nie może świadczyć ewentualne zaistnienie przesłanek wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy w stosunku do grupy, nawet istotnej, sędziów sądu występującego. Podstaw stosowania tego przepisu

nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2024 r., III CO 166/24, LEX nr 3698197 czy z 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20, LEX nr 3054083).

W postanowieniu z 11 września 2023 r. (III CO 596/23, LEX nr 3602900), Sąd Najwyższy wskazał także, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana musi być realna, a nie hipotetyczna (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2020 r., V CO 1/20, LEX nr 3162693 czy z 12 stycznia 2024 r., III CO 1049/23, LEX nr 3652320). Nadużywanie instytucji przekazywania sprawy do sądu równorzędnego z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości może bowiem prowadzić do osłabienia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Ponadto podstaw do stosowania art. 44¹ k.p.c. nie należy utożsamiać z przesłaniami uzasadniającymi wyłączenie sędziego, o których mowa w art. 49 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2020 r., IV CO 19/20, LEX nr 3125078).

Po wtóre znaczenie ma przedmiot sprawy, czyli wynagrodzenie pracownicze, w tym przypadku sędziego. Spory o wynagrodzenie przed sądem pracy należą do zwykłych (powszechnych) spraw, dlatego dochodzenie tego świadczenia przez pracownika, którego wynagrodzenie ściśle określa ustawa, nie powinno wywoływać negatywnego postrzegania sądu jako bezstronnego arbitra.

Inną kwestią jest to, czy dojdzie do rozpoznania sprawy przez Sąd II instancji i czy Sąd Okręgowy w Radomiu wystąpi, powołując się na art. 44¹ k.p.c., o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Jednakże z uwzględnieniem wyżej zaprezentowanego stanowiska. Znaczenie ma tu instancyjność postępowania, jako że zgodnie z art. 44¹ § 2 k.p.c. o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 14 maja 2024 r., III PUO 25/24, niepubl.).

Na obecnym etapie sądem właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd Rejonowy w Radomiu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

[SOP]

[ms]